

Elintarvikeketjun visio- ja uutispäivä 14.11.2007

Case maatilat: Maatiloilla mitataan kilpailukykyä – mitkä ovat tulokset?

Maatilojen rakennemuutos Suomessa jatkuu. Toisaalta tilakoot kasvavat ja toisaalta entistä enemmän tiloja hoidetaan osa-aikaisesti. Molemmissa tapauksissa tarvitaan lisää tehokkuutta ja kilpailukykyä, jotta tuloksellinen toiminta voidaan taata.

Kilpailukyvyyn parantaminen edellyttää, että käsitteen sisällöstä ollaan yksimielisiä ja että sitä voidaan luotettavasti mitata. Vain mitattuun tulokseen perustuvat kehittämistoimenpiteet johtavat tulosten parantumiseen. Maatilojen kilpailukykyä voidaan mitata menetelmillä, joita muutkin yritykset käyttävät.

ProAgria Maaseutukeskusten Liitto ja Innovation Networks Oy kehittivät 2000-luvun alussa Maatilan kilpailukykykriteeristön, jolla maatilayritysten toiminnan kokonaisuutta voidaan mitata. Kilpailukyvyyn arvioinnissa mitataan toiminnan eri osa-alueita: strategista suunnittelua, johtamisen järjestelmällisyyttä, asiakasvalintoja ja yhteistyötä asiakkaiden kanssa, toimialatietojen keräämistä, analysointia ja hyödyntämistä, oman osaamisen kehittämistä sekä tuotannollisten prosessien tehokkuutta. Perinteinen tapa arvioida maatilojen menestystä on keskittynyt lähinnä viimeksi mainittuun osa-alueeseen eli tuotantoprosesseihin.

Jokaista kuutta arviointialuetta analysoidaan sillä perusteella, miten järjestelmällisesti ko. aluetta yrityksessä hallitaan ja mitkä ovat menettelyn vaikutukset maatilan tuloksiin. Menettely ei voi olla hyvä, jos sillä ei ole vaikutusta tulosten parantumiseen. Jokaisesta arviointialueesta voi saada tietyn maksimaalisen pistemäärän ja kaikkien pisteiden yhteenlaskettu maksimi on 1000. Maatilan kilpailukykykriteeristön antama pistemäärä on täysin vertailukelpoinen muilla vastaavilla mittareilla saavutettuihin tuloksiin.

Maatilayrityksen analysoinnin perusteella suomalaiset maatilat saavat keskimäärin 15 – 25 % maksimipisteistä eli yhteensä 150 – 250 pistettä. Luku on todennäköisesti lähellä muidenkin alojen PK-yritysten kilpailukyvyyn tasoa. Parhaat maatilayritykset yltyvät 400 – 450 pisteeseen. Yleisesti voidaan todeta, että 400 pisteen taso on kilpailukykyisyyden raja. Tällä tasolla olevissa yrityksissä toiminnan hallinta, tulosten seuraaminen ja nopea reagointikyky takaavat, että yritys selviää myös nopeissa ja yllättävissä muutostilanteissa.

Mittaustulosten kehittymisestä voidaan todeta, että hyvillä käytännöillä voi saada 250 – 300 pistettä, mutta tästä ylöspäin mentäessä arvioinnissa saavutettujen tulosten merkitys kasvaa. 400 pisteen yläpuolelle päästämiseen yrityksen tulosten on oltava hyviä verrattuna muihin alan yrityksiin. Seuraaville tasoille pääseminen taas edellyttää vertailutietojen keräämistä myös muun alan yrityksistä ja omien tulosten vertaamista näihin.

Kilpailukyvyyn mittaaminen auttaa yrittäjää näkemään omat vahvuutensa sekä ne alueet, joita kehittämällä saavutetaan nopeimmin kokonaisuuden tulosten parantuminen.

Mittaustulokset osoittavat, että heikoin kohta lähes kaikilla tiloilla on tulosten analysointi ja mitattujen tulosten käyttö kehittämistoimenpiteistä päätettäessä. Tilakoon kasvaminen vaatii entistä suurempaa valmiutta strategiseen suunnitteluun ja toiminnan johtamiseen.

Lisätietoja:

ProAgria Maaseutukeskusten Liitto laatujohtaja Pirjo Jokipii, 020 747 2483, pirjo.jokipii@proagria.fi